

Den här beskrivna kannans goticerande ornering och relativt skarpskur-na former tyda på, att den ej är yngre än 1500-talet. Direkta motsvarig-heter till själva käriformen har jag icke påträffat bland tyska stenkrus och ej heller bland periodens metallkannor eller laggkärl. En viss sär-karaktär medför dock svarvningstekniken. Svarvåsarna på kannan peka säkerligen tillbaka på laggade former, men detta behöver ej vara genom direkt överföring utan kan vara förmedlat av en annan kärilty. Svar-vade kannor äro för övrigt typiska både för 1500-talet och 1600-talet inom alla stånd och klasser i Norden. Den röda färgen var samtidigt en mode-sak. »Röda kannor» omtalas särskilt under 1500-talet både i Danmark och Sverige och importerades då mycket hit från Holland och Nordtyskland, där rikt målade träkärl tidigare utbildats till en specialitet. Åtskilligt talar visserligen för, att den nu till Nordiska museet förvärvade kan-nan är utförd i Sverige, där bevisligen dylik tillverkning också förekom under 1500-talet och sedan länge fortlevde, men full visshet härom kan ej sägas föreligga.

Sigurd Erixon.

En lapsk spåtrumma.

År 1916 erbjöds Nordiska museet av revisor M. Lehman att få köpa en lapsk spåtrumma, vilken då nyligen anträffats på en vind på den släkten v. Salza tillhöriga Mems herrgård i Östergötland vid Göta kan-nals utlopp i Slätbaken. Priset var emellertid för högt, och museet måste avstå. Senare förvärvades denna trumma av doktor Gunnar Didrikson i Stockholm, vilken år 1929 som gåva överlämnat densamma till Nordi-ska museet, något som måste alldeles särskilt uppskattas både på grund av dessa föremåls stora sällsynthet och deras alltmer stegrade värde. Trum-mans äldre historia och härkomst är okänd, men tydligt är, att den här-stammar från de södra lappmarkerna. Den har formen av ett ovalt säll, vars vägg består av en hopviken 8,5 cm. bred och $\frac{1}{2}$ cm. tjock rönnspån, ihopfäst med tre inslagna firsidiga tenn-nitar och 3 med kopparnitar fästa tvärremсор av kopparplåt. En enkel men elegant tillskuren, på mitten smalnande tvärså är infälld med 2 fyrkantiga tappar i kortändan och bildar ett handtag. Tvärs över med en ögla för handtaget är en sentrads-snodd anbragt, fästad i hål på långsidorna. Vid den äro ett par tenn-trådsöverspunna senträdstampar knutna, vilka i ändarna äro försedda med små mässingsbleck eller med små mässingskedjor, tydligen offer. Skinnet är endast spänt på översidan och är fastsytt med sentråd i genom spån-väggen borrhå. Alla dessa hål äro ej utnyttjade. På en del ställen äro hålen anbragta i två rader över varandra. Antydningar finnas, att sömnaden förut men ej nu gått i sicksack. Skinnet var spräckt, när trum-man kom till museet, men har nu lagats. På detta äro figurer på vanligt sätt målade med albarksfärg, och centrum upptages typiskt nog av en korsformig figur, soltecknet. Invid denna förekomma några gamla på-skrifter, som äro benämningar på en del av tecknen på trumman.

På utsidan av trumväggen äro med små tennstift inslagna två kors, och invid det ena av dessa två är väggen helt genombruten i korsform och dessa korshål äro fyllda med tenn. På ett annat ställe äro tre fyrkanter (den mellersta lång och rektangulär) också genombrutna och tennfyllda. Trumman har i Nordiska museet fått nummer 177,644. Beträffande arten och användningen av lapptrummorna se artikeln *Mytologi, lapsk*, av K. B. Wiklund i *Nordisk familjebok*, 2:dra upplagan och där citerad litteratur. Om sålltypen se Hallström i *Fataburen* 1910. Edgar Reuterskiöld, som ägnat tolkningen av tecknen på lapptrummorna stort intresse och som särskilt framhävt deras betydelse som religionsurkunder, har även i förbigående berört den här beskrivna trumman i en uppsats »Bevarade lapptrummor» i »Religionshistoriska studier tillägnade Edvard Lehmann den 19 aug. 1927» och anser att »den är väl använd. 8 björnar har den hjälpt att döda för en ägare och 28 för en annan. Det är tennstiften, som ange björnarnas antal. Den kristna Treenigheten och Raadien ha sammanförts till en grupp». Tolkningen i övrigt sammanhänger med samme författares framställning i »De Nordiska lapparnas religion», där även övriga förekommande tecken av honom dechifferats. I en osignerad artikel i *Svenska Dagbladet* 22/11 1916 framläggas en utförligare tolkning av Reuterskiöld av denna trummas tecken, varpå dock ej här kan närmare ingås. Han påvisar också, att det för närvarande endast är 72 stycken bevarade lapptrummor kända i hela världen. Av dessa finnas 45 i Sverige och 27 utomlands. Av de svenska voro år 1927 37 stycken i offentlig ägo, och 8 tillhörde privata. Nordiska museet har hittills ägt 4 stycken men har genom Mem-trumman fått detta antal stegrat till 5. Den närmaste motsvarigheten till Mem-trumman är J. Hadorphs trumma, som förvaras i Riksmuseets etnografiska avdelning. Åtskilligt talar för, att den förre är från 1500-talet.

Sigurd Erixon.